

FRAN STIPLOVŠEK

Židovski stolp, 1924, lesorez, 39,5 x 32,9 cm

Stari Maribor, Židovska sinagoga, 1927, lesorez, 49,5 x 44,5 cm

Fran Stiplovšek (1898, Krk–1963, Brežice) je gimnazijo je obiskoval v Trstu in Gorici, kjer se je 1912–14 učil slikanja pri Antonu Gvajcu. Leta 1917 je že bil učitelj risanja, po italijanski zasedbi Trsta pa se je z družino izselil ter od leta 1920 učil na meščanski šoli v Mariboru. Skupaj z Viktorjem Cotičem je v Mariboru ustanovil umetniški klub Ivan Grohar in 1920 z njim priredil prvo mariborsko slovensko umetniško razstavo, kjer je tudi sam razstavljal. Uspeh in mdr. pohvala Rudolfa Maistra je Stiplovšku odprla pri starših prosto pot k slikarskemu študiju. Študiral je med leti 1921–22 na umetnoobrotni šoli na Dunaju in nato na akademiji v Zagrebu. V 20ih in 30ih letih je študijsko večkrat potoval v Firence in München. Kasneje je Fran Stiplovšek postal direktor Posavskega muzeja v Brežicah ter postavil temelje sodobnega muzealstva v Sloveniji.

Leta 1923 se je Fran Stiplovšek začel načrtno ukvarjati z lesorezom, njemu najbolj priljubljena izrazna zvrst. Naglo in dosledno je to tehniko razvijal in spopolnjeval. Prvo grafično mapo, *Stari Maribor* (12 motivov) je izdal 1924, drugi pa leta 1927. Stiplovškova grafika z lesorezi iz prve mape Starega Maribora zavzema v avtorjevem grafičnem opusu osrednje mesto. Polna dramatičnih nasprotij ter z izjemno sugestivno močjo in duhovno vsebino je nabita črno–bela Stiplovškova pripoved o zapuščenih, gluhih predelih starega mesta, kjer iz slehernega kotička pod oboki in med vegastim zidovjem odmevajo otožni romantični zvoki. V letu 1924 se je Stiplovšek poslovil od Maribora, svojo navezanost na mesto pa je izkazal s tem, da je tri leta kasneje, ko je že prebival v Krškem, urezal v les nov ciklus skritih kotičkov v starem Mariboru, kjer je ekspresivnost ploskovnih črno–belih nasprotij zamenjala ostru risbo z vrsto detajlov.